

echt aan een rechter kunnen worden voorgelegd. Of dat nog voldoende effectieve rechtsbescherming is, valt te bezien, net als de vraag of het toch tijd wordt een fatsoenlijk constitutioneel hof op te richten voor dit soort rechtsvragen (zie in dit verband aantekening 6 hierna).

5. Ook valt nog te bezien of deze uitspraak van de Afdeling onder art. 6 EVRM een aanleiding kan zijn voor een nieuwe procedure bij het EHRM in Straatsburg. De laatste stand van de jurisprudentie op dit punt is dat actief moet worden voorkomen dat dezelfde staatsraden over 'the same case' of 'the same opinion' zowel adviseren als rechtspreken (EHRM 6 mei 2003, 39343/98, AB 2003/211, m.nt. De Waard (*Kleyn/Nederland*)). Daarvan is geen sprake.

Maar in dit geval spelen echter twee bijzonderheden die deze zaak mogelijk anders maken. Allereerst was de Afdeling advisering van de Raad ongebruikelijk intensief betrokken geraakt bij precies de vraag over de status van art. 8 WvR als geldigheidsvoorwaarde. Mede omdat de Afdeling advisering zelf zonder motivering terugkwam op een eigen advies uit 2000, was er veel politieke discussie over het advies over de Intrekkingwet. De minister nodigde de Raad van State daarop uit om zich opnieuw over de kwestie uit te laten. Dat deed de Afdeling advisering met extra voorlichting in de zin 21a Wet op de Raad van State (zie voor verdere details: G. Boogaard, 'Intrekking Wet raadgevend referendum', *Tijdschrift voor Constitutioneel Recht*, 2018/2, p. 148–162). Daarmee raakten de adviezen van de Afdeling advisering zelf onderdeel van het debat. Dat tweede advies had bovendien sterk het karakter van een poging tot beslechting van een controverse, en wel een die ook in de hier geannoteerde procedure een centrale rol speelde.

Het tweede punt dat onder art. 6 EVRM de zaken mogelijk anders maakt, is het functioneren van een Constitutioneel Beraad. Dit gremium is volgens de jaarverslagen van de Raad nadrukkelijk bedoeld om beide afdelingen te dienen. Woorden als 'het versterken van het gemeenschappelijk fundament van de Raad' worden daarbij gebruikt (Zie B.P. Vermeulen & H.J.Th.M. van Roosmalen, 'De constitutionele toetsing door de Raad van State', *RegelMaat* 2012/4, p. 212–224). Hoewel het Constitutioneel Beraad in algemene zin geen geheim is, komt de buitenwereld over het concrete functioneren ervan nauwelijks iets te weten. Daardoor is niet duidelijk of het Constitutioneel Beraad al in de aanloop naar de intrekking van de WvR bij de nu voorliggende kwestie is betrokken, wie daar dan deel van uitmaakten en wat het Constitutioneel Beraad destijds heeft gepreadviseerd. Het onderwerp leent zich in ieder geval prima voor het Constitutioneel Beraad. Het

feit dat de beide Afdelingen nu op ongeveer gelijke gronden tot dezelfde conclusie komen, sluit in ieder geval niet uit dat ze beide uit hetzelfde preadvies putten. Maar ook als blijkt dat de hier nu rechtsprekende staatsraden niet bij het Constitutioneel Beraad aanzaten of dat dit Beraad helemaal niet is benaderd voor deze kwestie, dan is het probleem voor het EHRM mogelijk niet helemaal van tafel. Het gaat immers nadrukkelijk ook om de *schijn* van afhankelijkheid van de Afdeling bestuursrechtspraak in het licht van de intensieve en in dit geval bijzonder politieke betrokkenheid van de Raad van State in dit wetgevingsproces.

6. Ter afsluiting is het goed te vermelden dat de geloofwaardigheid of het gezag van de Raad van State ons inziens nadrukkelijk niet in het geding is. Na het verdwijnen van het voorstel-Halsema en zolang het kabinet de plannen van de staatscommissie-Remkes voor een constitutioneel hof nog niet heeft omarmd, juichen wij de ontwikkeling van een vorm van constitutionele rechtspraak binnen de Raad van State bovendien van harte toe. Maar dan toch liefst in de openheid die daarbij past en rechtstreeks door de Kamer te benaderen. Misschien moet het Constitutioneel Beraad gewoon de Afdeling constitutionele rechtspraak van de Raad van State worden? G. Boogaard en J. Uzman

AB 2019/145

AFDELING BESTUURSRECHTSpraak VAN DE RAAD VAN STATE

12 december 2018, nr. 201800001/1/A1
(Mrs. J.A.W. Scholten-Hinloopen, R.J.J.M. Pans, G.T.J.M. Jurgens)
m.nt. T.N. Sanders

Art. 5:34 Awb

Omgevingsvergunning in de praktijk 2019/7985
ECLI:NL:RVS:2018:4054

Verzoek tot opheffing van last onder dwangsom ten onrechte niet gehonoreerd, nu last vijf jaar van kracht is geweest zonder dat er een dwangsom is verbeurd.

Art. 5:34 lid 2 Awb verplicht het college er niet toe om een last onder dwangsom in te trekken wanneer de beschikking een jaar van kracht is geweest zonder dat de dwangsom is verbeurd. Bij zijn beslissing of hij gebruik maakt van zijn bevoegdheid om een last onder dwangsom op te heffen, komt het college beslissingsruimte toe.

De op 14 mei 2012 opgelegde last onder dwangsom ziet op het beëindigen en beëindigd houden

van verschillende overtredingen. Zo verbeurt Liander onder meer een dwangsom wanneer zij bij werkzaamheden in verontreinigde grond niet alle maatregelen treft om verspreiding van de verontreiniging of aantasting van de bodem te voorkomen of wanneer zij nalaat een melding te doen, indien door handelingen in de bodem verontreiniging of aantasting van de bodem is ontstaan of indien Liander voornemens is handelingen in verontreinigde grond van een ernstig geval van bodemverontreiniging te verrichten. Daarbij gaat het om handelingen binnen het gehele grondgebied van de provincie Noord-Holland. Deze last onder dwangsom was ten tijde van het besluit op bezwaar van 17 november 2017 meer dan vijfjaar van kracht. De Afdeling acht aannemelijk dat Liander in deze periode binnen het grondgebied van de provincie Noord-Holland een aanzienlijk aantal handelingen in de bodem heeft verricht die raken aan de opgelegde last.

Het college heeft zich beroepen op slechts vier gevallen waarin volgens hem overtredingen zijn geconstateerd. Daarbij heeft het college, met wat het heeft aangevoerd, bovendien onvoldoende aannemelijk gemaakt dat Liander de last in elk van deze vier gevallen daadwerkelijk heeft overtreden. Wat betreft de waarschuwingsbrief van 16 augustus 2017 is van belang dat deze, zoals de Afdeling hiervoor reeds heeft overwogen, geen betrekking had op overtreding van de last. Wat betreft de overtredingen die hebben geleid tot de aan Alliander gerichtte invorderingsbesluiten van 7 juli 2016 en 29 december 2016 heeft het college niet gemotiveerd waarom deze overtredingen volgens hem mede aan Liander kunnen worden toegerekend. Tot slot heeft het college met de enkele verwijzing naar de waarschuwingsbrief van 22 april 2015, die ziet op een geval waarin het college geen aanleiding heeft gevonden om over te gaan tot invordering bij Liander, onvoldoende aannemelijk gemaakt dat in dat geval sprake was van een overtreding. Ook anderszins heeft het college niet aannemelijk gemaakt dat Liander de last heeft overtreden. Het college heeft in zoverre dan ook onvoldoende gemotiveerd dat een redelijk belang zich verzet tegen opheffing van de last. Hier tegenover staat het belang van Liander. Door de dwangsom van €20.000 per geconstateerde overtreding, tot een maximum van €200.000, wordt zij in meer dan geringe mate in haar belangen getroffen, nu aannemelijk is dat de opgelegde last raakt aan werkzaamheden die zij op zeer regelmatige basis verricht en de last niet in tijd is beperkt. Anders dan het college naar voren heeft gebracht, kan de omstandigheid dat Liander verbeurte van dwangsommen kan voorkomen door de last na te leven geen rechtvaardiging vormen om de last in stand te laten. Gelet op het voorgaande heeft het college niet inzichtelijk gemaakt dat het belang

bij het in stand laten van de last dient te prevaleren boven dat van Liander bij opheffing van de last. Het besluit van 17 november 2017 berust dan ook in strijd met art. 7:12 lid 1 Awb niet op een deugdelijke motivering. Het betoog slaagt.

Uitspraak in het geding tussen:

Liander N.V., te Arnhem, appellante,
en

Het college van gedeputeerde staten van Noord-Holland, verweerder.

Procesverloop

Bij besluit van 30 mei 2017 heeft het college het verzoek van Liander om de bij besluit van 14 mei 2012 aan haar opgelegde last onder dwangsom op te heffen, afgewezen.

Bij besluit van 17 november 2017 heeft het college het door Liander hier tegen gemaakte bezwaar ongegrond verklaard.

Tegen dit besluit heeft Liander beroep ingesteld.

Het college heeft een verweerschrift ingediend.

De Afdeling heeft de zaak ter zitting behandeld op 27 augustus 2018, waar Liander, vertegenwoordigd door gemachtigde 1, bijgestaan door mr. V.R.C. van Ahee en mr. J.M.Y. van Beijeren, beiden advocaat te Rotterdam, en het college, vertegenwoordigd door mr. T.C. Leemans en mr. G.J.R. Lutje Schipholt, zijn verschenen.

Overwegingen

1. Liander is netbeheerder van het elektriciteitsnet en het gasnet in een groot deel van Nederland en draagt de verantwoordelijkheid voor de aanleg en het onderhoud van het net dat bij haar in beheer is. Zij behoort tot de bedrijfspgroep van het netwerkbedrijf Alliander, waartoe onder andere ook Liandon behoort.

Volgens het college hebben controleurs van de provincie Noord-Holland in de periode van december 2010 tot en met november 2011 geconstateerd dat door (of in opdracht van) Alliander, Liander en Liandon op verschillende locaties graafwerkzaamheden in de bodem werden verricht, terwijl er in strijd met de Wet bodembescherming (hierna: de Wbb) en het Besluit uniforme saneringen (hierna: het Bus) geen of in onvoldoende mate onderzoek was gedaan naar de aanwezigheid van verontreinigingen in de bodem, er geen melding bij het bevoegd gezag was gedaan en er geen maatregelen waren getroffen ter bescherming van de gezondheid van medewerkers. Dit is voor het college aanleiding geweest om bij besluit, verzonden op 14 mei 2012,

een last onder dwangsom op te leggen om de overtredingen van de artikelen 13, 27, 28 en 39 van de Wbb en artikel 39b van de Wbb in samenhang met de artikelen 5 en 6 van het Bus te beëindigen en beëindigd te houden. Aan deze last is een dwangsom verbonden van €20.000 per overtreding van een van voornoemde wettelijke bepalingen tot een maximum van € 200.000.

Op 8 maart 2017 heeft Liander het college verzocht om de last onder dwangsom met toepassing van artikel 5:34, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: de Awb) op te heffen. Het college heeft dat verzoek afgewezen. Liander kan zich hiermee niet verenigen.

2. Liander betoogt dat het college zich ten onrechte op het standpunt heeft gesteld dat Liander door overtreding van de opgelegde last dwangsommen heeft verbeurd. Daarbij heeft het college ten onrechte betekenis toegekend aan de invorderingsbesluiten van 7 juli 2016 en 29 december 2016. Deze waren gericht aan Alliander, waarmee Liander niet kan worden vereenzelvigd. Daarbij betwist Liander dat het college bevoegd is de dwangsommen eventueel alsnog bij Liander in te vorderen wanneer de aan Alliander gerichte besluiten zouden worden vernietigd, aangezien het college de verjaring van die bevoegdheid niet met succes heeft gestuit. Verder heeft het college volgens haar ten onrechte betekenis toegekend aan waarschuwingsbrieven van 22 april 2015 en 16 augustus 2017, omdat volgens haar ook daaruit niet kan worden afgeleid dat Liander de last heeft overtreden. Liander acht de afwijzing van haar verzoek onevenredig. De last is voor haar zeer bezwarend door de hoogte van de dwangsom die haar boven het hoofd hangt bij de vele duizenden handelingen die zij in de bodem verricht. Bovendien heeft zij haar werkwijze aangepast, waardoor zij de last gedurende vijf jaar niet heeft overtreden. Het college heeft niet gemotiveerd waarom het gestelde algemeen belang bij naleving van milieuvorschriften dient te prevaleren, aldus Liander.

2.1. Artikel 5:34, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: de Awb) luidt:

“Het bestuursorgaan dat een last onder dwangsom heeft opgelegd, kan op verzoek van de overtreder de last opheffen indien de beschikking een jaar van kracht is geweest zonder dat de dwangsom is verbeurd.”

2.2. Het college heeft aan het besluit van 17 november 2017 ten grondslag gelegd dat overtredingen van de last onder dwangsom van 14 mei 2012 zijn geconstateerd, die hebben geleid tot aan Alliander gerichte invorderingsbesluiten van 7 juli 2016 en 29 december 2016. Gelet op de verwevenheid tussen Alliander en Liander kan volgens hem niet zonder meer worden geconclu-

deerd dat Liander gedurende een jaar geen dwangsommen heeft verbeurd. Het college acht het algemeen belang van handhaving van de toepasselijke milieuvorschriften voorts zwaarder wegen dan het belang van Liander bij opheffing van de last onder dwangsom, mede gelet op geconstateerde overtredingen. Daarbij heeft het, naast de voormelde invorderingsbesluiten, betekenis toegekend aan de omstandigheid dat op 22 april 2015 en 16 augustus 2017 waarschuwingsbrieven zijn verzonden vanwege gestelde overtredingen, hoewel deze niet hebben geleid tot het invorderen van dwangsommen.

2.3. Artikel 5:34, tweede lid, van de Awb, verplicht het college er niet toe om een last onder dwangsom in te trekken wanneer de beschikking een jaar van kracht is geweest zonder dat de dwangsom is verbeurd. Bij zijn beslissing of hij gebruik maakt van zijn bevoegdheid om een last onder dwangsom op te heffen, komt het college beslissingsruimte toe.

2.4. Het college heeft zich op onjuiste gronden op het standpunt gesteld dat Liander de last nog heeft overtreden na indiening van het verzoek om opheffing van die last. Het college heeft in dit verband ten onrechte betekenis toegekend aan de waarschuwingsbrief van 16 augustus 2017. Dit reeds omdat deze brief ziet op een gestelde overtreding van artikel 8 van het Bus, die buiten het bereik van de last valt.

Voorts heeft het college zich bij het besluit van 17 november 2017 op onjuiste gronden op het standpunt gesteld dat niet kan worden vastgesteld dat sinds een jaar geen dwangsommen zijn verbeurd door Liander. In geval van een overtreding raakt een dwangsom van rechtswege verbeurd. De gestelde overtreding die heeft geleid tot de waarschuwingsbrief van 22 april 2015 dateert van meer dan een jaar voor het besluit van 17 november 2017. Dat geldt ook voor de gestelde overtredingen die hebben geleid tot de invorderingsbesluiten van 7 juli 2016 en 29 december 2016, nog daargelaten dat deze niet aan Liander waren gericht. Blijkens deze invorderingsbesluiten hebben de gestelde overtredingen plaatsgevonden op achtereenvolgens 14 april 2016 en 4 april 2016. Dit betekent dat het college op onjuiste gronden heeft betwijfeld of is voldaan aan de voorwaarde van artikel 5:34, tweede lid, van de Awb, dat de beschikking een jaar van kracht is geweest zonder dat een dwangsom is verbeurd.

2.5. De op 14 mei 2012 opgelegde last onder dwangsom ziet op het beëindigen en beëindigd houden van verschillende overtredingen. Zo verbeurt Liander onder meer een dwangsom wanneer zij bij werkzaamheden in verontreinigde grond niet alle maatregelen treft om verspreiding van de verontreiniging of aantasting van de bo-

dem te voorkomen of wanneer zij nalaat een melding te doen, indien door handelingen in de bodem verontreiniging of aantasting van de bodem is ontstaan of indien Liander voornemens is handelingen in verontreinigde grond van een ernstig geval van bodemverontreiniging te verrichten. Daarbij gaat het om handelingen binnen het gehele grondgebied van de provincie Noord-Holland. Deze last onder dwangsom was ten tijde van het besluit op bezwaar van 17 november 2017 meer dan vijf jaar van kracht. De Afdeling acht aannemelijk dat Liander in deze periode binnen het grondgebied van de provincie Noord-Holland een aanzienlijk aantal handelingen in de bodem heeft verricht die raken aan de opgelegde last.

Het college heeft zich beroepen op slechts vier gevallen waarin volgens hem overtredingen zijn geconstateerd. Daarbij heeft het college, met wat het heeft aangevoerd, bovendien onvoldoende aannemelijk gemaakt dat Liander de last in elk van deze vier gevallen daadwerkelijk heeft overtreden. Wat betreft de waarschuwingsbrief van 16 augustus 2017 is van belang dat deze, zoals de Afdeling hiervoor reeds heeft overwogen, geen betrekking had op overtreding van de last. Wat betreft de overtredingen die hebben geleid tot de aan Alliander gerichte invorderingsbesluiten van 7 juli 2016 en 29 december 2016 heeft het college niet gemotiveerd waarom deze overtredingen volgens hem mede aan Liander kunnen worden toegerekend. Tot slot heeft het college met de enkele verwijzing naar de waarschuwingsbrief van 22 april 2015, die ziet op een geval waarin het college geen aanleiding heeft gevonden om over te gaan tot invordering bij Liander, onvoldoende aannemelijk gemaakt dat in dat geval sprake was van een overtreding. Ook anderszins heeft het college niet aannemelijk gemaakt dat Liander de last heeft overtreden. Het college heeft in zoverre dan ook onvoldoende gemotiveerd dat een redelijk belang zich verzet tegen opheffing van de last. Hier tegenover staat het belang van Liander. Door de dwangsom van € 20.000 per geconstateerde overtreding, tot een maximum van € 200.000, wordt zij in meer dan geringe mate in haar belangen getroffen, nu aannemelijk is dat de opgelegde last raakt aan werkzaamheden die zij op zeer regelmatige basis verricht en de last niet in tijd is beperkt. Anders dan het college naar voren heeft gebracht, kan de omstandigheid dat Liander verbeurde van dwangsommen kan voorkomen door de last na te leven geen rechtvaardiging vormen om de last in stand te laten.

Gelet op het voorgaande heeft het college niet inzichtelijk gemaakt dat het belang bij het in stand laten van de last dient te prevaleren boven dat van Liander bij opheffing van de last. Het besluit van 17 november 2017 berust dan ook in

strijd met artikel 7:12, eerste lid, van de Awb niet op een deugdelijke motivering.

Het betoog slaagt.

3. Het beroep is gegrond. Het besluit van 17 november 2017 dient wegens strijd met 7:12, eerste lid, van de Awb te worden vernietigd. Het college dient een nieuw besluit op het bezwaar van Liander te nemen.

4. Het college dient op na te melden wijze tot vergoeding van de proceskosten te worden veroordeeld.

Beslissing

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State:

- I. verklaart het beroep gegrond;
- II. vernietigt het besluit van het college van gedeputeerde staten van Noord-Holland van 17 november 2017, kenmerk 972803/1015465;
- III. veroordeelt het college van gedeputeerde staten van Noord-Holland tot vergoeding van bij Liander N.V. in verband met de behandeling van het beroep opgekomen proceskosten tot een bedrag van € 1.002 (zegge: duizendtwee euro), geheel toe te rekenen aan door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand;
- IV. gelast dat het college van gedeputeerde staten van Noord-Holland aan Liander N.V. het door haar voor de behandeling van het beroep betaalde griffierecht ten bedrage van € 333 (zegge: driehonderddrieëndertig euro) vergoedt.

Noot

1. Ter signalering. Het gebeurt niet vaak dat een verzoek tot opheffing van een last onder dwangsom op grond van art. 5:34 Awb langskomt in de rechtspraak en het is al helemaal zeldzaam dat als een dergelijk beroep aan de orde is, de bestuursrechter oordeelt dat het bestuursorgaan ten onrechte de last niet heeft opgeheven. Dat maakt deze uitspraak de moeite waard om in de AB op te nemen.

2. Het bestuursorgaan is niet verplicht om een dergelijk verzoek te honoreren, maar moet wel een belangenafweging verrichten bij het nemen van een beslissing op dat verzoek. Deze uitspraak maakt mooi inzichtelijk hoe de Afdeling in zo'n geval toetst.

3. In dit geval staat niet vast of Liander een dwangsom heeft verbeurd sinds de last vijf jaar eerder van kracht werd. Het bestuursorgaan meent van wel en wil daarom (begrijpelijkerwijs) de last handhaven. De Afdeling concludeert echter dat de dwangsommen niet zijn verbeurd. In zoverre pleit voor het handhaven van de last in feite alleen de wens van het bestuursorgaan om

de last in stand te laten 'voor het geval dat' en het argument dat het niet bezwaarlijk is voor Liander dat de lastgeving in stand blijft omdat 'Liander [de] verbeurte van dwangsommen kan voorkomen door de last na te leven'. Daar tegenover staat het belang van Liander om van de last af te zijn en daarmee van het risico dat zij € 200.000 aan dwangsommen moet betalen. Het lijkt mij een redelijke conclusie dat het belang van Liander onder deze omstandigheden zwaarder weegt.

T.N. Sanders

AB 2019/146

AFDELING BESTUURSRECHTSpraak VAN DE RAAD VAN STATE

12 juli 2018, nr. 201706401/1/V3

(Mrs. N. Verheij, H.G. Lubberdink, A.B.M. Hent)
m.nt. V.M. Bex-Reimert

Art. 59, 59a, 59b VVW 2000; art. 5.3 VB 2000

NJB 2018/1536

ABkort 2018/334

ECLI:NL:RVS:2018:2278

Uitreiken van een maatregel tot inbewaringstelling voordat een elektronische handtekening is geplaatst niet toegestaan. Bij bepalen onrechtmatigheid maatregel tot inbewaringstelling belangenafweging nodig.

Een rechtsgeldige maatregel van bewaring komt in gevolge art. 5.3 Vreemdelingenbesluit 2000 (hierna: het VB 2000) pas tot stand als deze is gedagtekend, ondertekend en met redenen is omkleed. Uit art. 5.3 VB 2000 en de door de vreemdeling aangehaalde uitspraak van de Afdeling van 28 november 2014 volgt voorts dat een maatregel van bewaring pas in werking treedt als deze is uitgereikt. In het onderhavige geval is aan de vreemdeling op 17 juli 2017 omstreeks 22:35 een document uitgereikt waarop is vermeld dat hij in bewaring is gesteld. Dit document bevat een dagtekening en de redenen voor inbewaringstelling, maar is niet ondertekend. Gelet op hetgeen hiervoor onder 4.3. is overwogen, was er op het moment van uitreiken derhalve geen rechtsgeldige maatregel van bewaring tot stand gekomen. Door op 18 juli om 00:42 een elektronische handtekening onder het formulier te plaatsen, is alsnog een rechtsgeldige maatregel van bewaring tot stand gekomen. Deze maatregel is evenwel niet aan de vreemdeling uitgereikt en gelet op hetgeen onder 4.3 overwogen derhalve niet in werking getreden. Voormeld gebrek maakt de inbewaringstelling eerst onrechtmatig, indien de met de bewaring gediende belangen niet in redelijke verhouding

staan tot de ernst van het gebrek en de daardoor geschonden belangen.

Uitspraak op het hoger beroep van de vreemdeling, appellant, tegen de uitspraak van de Rechtbank Den Haag, zp. Amsterdam, van 3 augustus 2017 in NL17.5412 in het geding tussen:

De vreemdeling,

en

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

Procesverloop

Op 17 juli 2017 is de vreemdeling in vreemdelingenbewaring gesteld.

Bij uitspraak van 3 augustus 2017 heeft de rechtbank het daartegen door de vreemdeling ingestelde beroep ongegrond verklaard en het verzoek om schadevergoeding afgewezen.

Tegen deze uitspraak heeft de vreemdeling hoger beroep ingesteld. Tevens heeft hij daarbij de Afdeling verzocht hem schadevergoeding toe te kennen.

De staatssecretaris en de vreemdeling hebben nadere stukken ingediend.

De Afdeling heeft de zaak ter zitting behandeld op 15 februari 2018, waar de vreemdeling, vertegenwoordigd door mr. R.M. Seth Paul, advocaat te Amsterdam, en de staatssecretaris, vertegenwoordigd door mr. H.D. Streef, J.H.A.M. Hoerberichts en drs. T. Venderloo, zijn verschenen.

Overwegingen

1. Het wettelijk kader is opgenomen in de bijlage, die deel uitmaakt van deze uitspraak.

Aanleiding en grieven

2. De vreemdeling is op 17 juli 2017 in bewaring gesteld. De maatregel van bewaring is ondertekend met een elektronische handtekening.

De vreemdeling heeft aangevoerd dat hij niet zelf beschikt over de middelen om de geldigheid van de elektronische handtekening na te gaan en betoogt dat de rechtbank niet heeft onderkend dat artikel 2:16 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: de Awb) daarom geen grondslag biedt voor het digitaal ondertekenen van de maatregel.

Voorts is in de maatregel van bewaring vermeld dat de vreemdeling op 17 juli 2017 om 22.35 uur in bewaring is gesteld. De maatregel is echter pas op 18 juli 2017 om 00:42 uur digitaal ondertekend. In geschil is de vraag of de rechtbank op grond van dit tijdsverschil had moeten oordelen dat de maatregel onrechtmatig is. De vreemdeling heeft hiertoe verwezen naar een uitspraak van de Afdeling van 28 november 2014